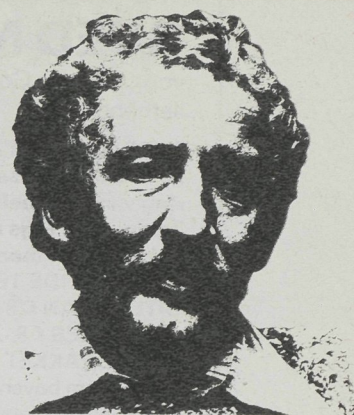

Brief uit Botswana van Hans Opschoor

Boycot van Zuid-Afrika-ja of nee?

Deze brief uit Botswana is in feite in Nederland geschreven, waar wij op dit moment met verlof zijn. De vraag hoe de situatie in eigen land je treft na twee jaar afwezigheid, wil ik een volgende keer beantwoorden. Deze brief is een korte nabeschouwing rond de kwestie van de boycot van Zuid-Afrika; een kwestie waarvoor de belangstelling in de laatste week van november als een strovuur oplaaide. In volgende brieven zal ik dit thema verder uitwerken, vanaf m'n uitkijkpost in Botswana.

Net op het moment dat Oliver Tambo, leider van het African National Congress, in ons land is om het middel van de olieboycot aan te prijzen als leidend tot een verder isolement van Zuid-Afrika, verklaart de voorzitter van een konferentie van negen zwarte staten in zuidelijk Afrika, dat deze landen tegen een economische boycot zijn omdat ze er zelf het hardst door zouden worden getroffen. Het schijnt dat minister Van der Klaauw, die diezelfde voorzitter kort tevoren een cheque van zo'n 30 miljoen gulden had aangeboden, deze uitspraak zichtbaar glunderend aanhoorde. Het zou me niet verbazen als het regime in Pretoria minstens zo tevreden was als onze gulle minister.

Diverse mensen die ik de avond na de publicatie van de anti-boycot-uitspraak sprak, en die nou niet tot de meest strijd bare ondersteuners van de anti-apartheidsbeweging hier behoren, kwamen er ook enigszins triomfantelijk voor de dag. „Wie zoet is krijgt lekkers”. Konferentievoorzitter Peter Mmusi, in het dagelijks leven minister van financiën en ontwikkelingsplanning in Botswana, heeft met die ene uitspraak de aktievoerders weer met heel wat werk opgezadeld: er valt opeens een fiks terrein op nieuw te veroveren, er valt

een hoop uit te leggen aan het publiek.

Die uitspraak van Mmusi was evenwel niet zo duidelijk als ze leek, en was vooral in het licht van eerdere stellingen van de betrokken landen (bij voorbeeld in de Verenigde Naties of de Organisatie van Afrikaanse Eenheid) moeilijk plaatsbaar. Twee dagen later rapporteerde de pers dan ook dat Mmusi z'n uitspraak in feite terugtrok: „.....wie stout is, de roe”, al werden de meest venijnige twijgjes omgeven met de wol van de Afrikaanse welbespraaktheid zodat de pijn wat werd verzacht. Alvorens iets dieper op de achtergronden van het gedrag en de opinie van Mmusi in te willen gaan, stel ik dus vast: DE NEGEN ZWARTE BUURLANDEN VAN ZUID-AFRIKA ZIJN NIET TEGEN EEN BOYCOT VAN ZUID-AFRIKA, mits deze wordt gevoerd vanuit sterkere en van

Zuid-Afrika betrekkelijk onafhankelijke economieën zoals Nigeria of Europa, en mits er oog is voor de specifieke problemen die zo'n boycot zou opleveren voor de economisch aan handen en voeten gebonden zwarte buurlanden. Anders geformuleerd: MEN KAN ZICH NIET OP DE ZWARTE AFRIKAANSE STATEN BEROEPE WANNEN MEN BIJ VOORBEELD HET NEDERLANDSE PARLEMENT ZOU WILLEN LATEN AFZIEN VAN HET WAPEN VAN DE ECONOMISCHE BOYCOT. Terug naar de uitspraak van Mmusi, en de achtergronden daarvan. Ik beperk me nu maar even tot de situatie in Botswana, en noem - kort - een drietal overwegingen die Botswana ertoe kunnen brengen om enige distantie te nemen tot een boycot van Zuid-Afrika.

Ten eerste: Botswana is vrijwel geheel omgeven door Zuid-

Afrika of door landen die eveneens afhankelijk zijn van dat land (Zambia, Zimbabwe), en de voornaamste aanvoerlijnen voor Botswana lopen via Zuid-Afrika. Terecht is opgemerkt dat hier sprake is van de erfenis van het koloniale verleden waarbij geheel zuidelijk Afrika werd gezien als periferie van het centrum in Pretoria / Johannesburg en Kaapstad.

Er wordt gewerkt aan vermindering van het geografisch isolement, maar zo'n beleid is niet van vandaag op morgen vertaald in konkrete wegen en verbindingen. Botswana heeft nu sterk vergrote opslagcapaciteit voor granen en olie; het breidt z'n wegennet snel uit; het is bezig de spoorweg te nationaliseren en het bouwt een nieuwe internationale luchthaven waarop ook de grotere toestellen kunnen landen. Medetoe- ter doorbreking van het isole-

Van der Klaauw overweegt twintig miljoen te geven

Zwarte staten zijn tegen olieboycot Zuid-Afrika

door Nico Kussendrager

MAPUTO — De zwarte landen in zuidelijk Afrika zijn tegen economische sancties tegen blank Zuid-Afrika, zoals een olieboycot. Dit zei minister Mmusi van Botswana (financiën) gisteravond in Mauto, de hoofdstad van Mozambique, waar vandaag een conferentie begint over het minder afhankelijk maken van zwart Afrika van blank Afrika.

Mmusi, die nadrukkelijk verklaarde te spreken namens de negen deelnemende landen uit zuidelijk Afrika,

is voorzitter van het overleg in Maputo. Zolang zwart Afrika nog zo afhankelijk is van Zuid-Afrika zullen „de

zwarte negen” het hardst getroffen worden door boycotmaatregelen tegen Zuid-Afrika.

Het is voor het eerst dat dit standpunt zo openlijk naar buiten wordt gebracht, hoewel uit gesprekken die ik eerder had met ambtenaren en politici van zwarte Afrikaanse landen, al eenzelfde indruk ontstond. Zoals bekend heeft de tweede kamer in juli van dit jaar aangekondigd op een olie-embargo tegen Zuid-Afrika. Ook de Organisatie van Afrikaanse Eenheid is ook voor dergelijke economische maatregelen.

Minister Mmusi hierover: „Er zijn landen ergens in een uithoek van Afrika, of ergens in de Stille Oceaan, die niet goed weten wat zuidelijk Afrika is of wat de werkelijke problemen zijn.” Op de vraag of die opmerking ook de Nederlandse parlementariërs geldt, volstaat Mmusi met een

minister wijst samenwerking met Pretoria overigens volstrekt van de hand. „Wij accepteren Zuid-Afrika niet zolang daar apartheid bestaat en er geen zwart meerderheidsbestuur bestaat.”

Doel van de conferentie die vandaag in Maputo begint is vermindering van de afhankelijkheid van Zuid-Afrika. De „zwarte negen” (Angola, Botswana, Lesoto, Malawi, Mozambique, Swaziland, Tanzania, Zambia en Zimbabwe) hebben een lijst projecten ter waarde van bijna vier miljard gulden die ze zullen voorleggen aan donorlanden.

Eerste

Minister Van der Klaauw van buitenlandse zaken is vanmorgen de eerste spreker, direct na de opening door de Mozambikaanse president Sam Raimondo. Naar verwachting zal Nederland twintig miljoen gulden toezeggen. Van der Klaauw, die steeds heeft gezegd een olieboycot van Zuid-Afrika niet realistisch te vinden, aan de vooravond van de conferentie overleg met minister Mmusi volgde het gesprek tussen de pers, waarbij

